

3. השיר של פנלופה

אודיסאוס, מלך איתקה, היה מרוחק מאשתו פנלופה ומבנו תלמכוס במשך 20 שנה. בסיפור האודיסיאה מגיעה נאמנותה של פנלופה לבעלה לשיא. האמונה כי הוא בחיים ועוד יחזור יום אחד, מונעת ממנה להיענות למחזריה. השיר הבא הוא של פנלופה.

בזמן היעדרו של אודיסאוס התקבצו בארמונו שבאיתקה המון צעירים ממיטב המשפחות, חלקם בני המקום, ואחרים באו מהאיים דוליכיון, סמה וזקינתוס. הם הסיקו שאודיסאוס מת, וחיזרו אחר אשתו פנלופה. כל אחד מהם קיווה לשאת אותה לאשה ולזכות בכס המלוכה הפנוי. כשדרשו שתבחר בחתן, ענתה להם פנלופה שבעלה עדיין חי, שכן בנבואה אמינה נאמר לה שהוא אמור לשוב לביתו. כדי לאלץ אותה להחליט הם ישבו בארמון ועשו בו כבתוך שלהם: שחטו בהמות מעדרי אודיסאוס, ערכו פרות שבהן אכלו ממזווה הבית, שתו יינות ממרתפיו, ואף התעלסו עם השפחות. ככל שחלף הזמן הם הגבירו את לחצם, ולא הרפו עד שנאלצה להבטיח שתסכים להינשא לאחד מהם. היא אף קבעה לכך מועד: כשתסיים לארוג תכריך ללאַרטס אבי בעלה, שהיה ישיש מופלג בשנים.

פנלופה, כפי שמעיד עליה שמה, בילתה את מרבית זמנה באריגה. היא התחמקה מהמחזרים עם סיפור שהיא תסכים להיענות להם אחרי שהיא תסיים לרקום תכריכי קבורה לאביו של אודיסאוס. פנלופה העמידה נול גדול בחזרה. ביום היתה אורגת את התכריך, ובלילה, לאור אבוקה, היתה פורמת בהיחבא את המסכת הארוגה. עד שאחת המשרתות גילתה את התרמית והמחזרים תבעו ממנה סופית לבחור באחד מהם.

בִּתְרַגּוּם שֶׁל טִשְׁרֵנִיחֻבִּסְקִי:

הִנֵּה תַחֲבִלוֹת הָעֵרְמָה שְׁזַמְמָה בְּלִבָּהּ, חֲרָשָׁה.
נוֹל הָעֵמִידָה בְּחֻדְרָהּ מְאֹד גְּדוֹל, אוֹמְרַת לְאַרְג
אַרְג דֶּק וְרַב-מִדּוֹת, וְתֹאמֶר אֲזִי לְכַלְנוּ:
אַתֶּם, עֲלָמִים חֲתַנִּי, כִּי מֵת כָּבֵר אוֹדִיסָס הִנְעֵלָה,
נִדְחָה אֶת-זְמַן נִשְׁוֹאִינוּ עַד אִם-כְּלִיתִי הַסְּדִין,
לְמַעַן לֹא יֵאבְדוּ לִי חֻטֵּי אֲשֶׁר אֲנִי הִחֲלֹתִי,
לְהִיּוֹת תַּכְרִיכִים לְלֶאֱרֹס הַגְּבוּר, בְּטָרֶם מִגְרָתוֹ
רַע-גְּזֻרְתּוֹ בְּיַד הַמּוֹת מִמַּתַּח-הַגְּוִיָּה,
לְמַעַן לֹא תוֹכִיחַנִי אַחַת מִבְּנוֹת-הָאֲכִיִּים,
לֵאמֹר: נִקְבֵר בְּלִי תַכְרִיךְ אִישׁ מְאֹד כְּבֹד בְּנִכְסִים.
כִּכָּה דִבְרָה, וְאֵנוּ לִבְנוֹ, לֵב-גָּבֵר, לֵה אֲמִין.
הִיְתָה אוֹרְגַת בְּיוֹם וְעוֹשָׂה בְּאֵטוֹן הַגְּדוֹל,
אֶפֶס בְּלִילָה שׁוֹב סִתְרָה לְאוֹר הָאֲבוֹקוֹת הַבְּעִירָה.
שְׁלֹשׁ שָׁנִים סִבְּבַתְנוּ כֶּף בְּעֵרְמָה, אֶת הָאֲכִיִּים,
אֶף כִּשְׁהַגִּיעָה הַרְבִּיעִית בְּלוֹיֹת תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה,
גָּלְתָה אֲזַנֵּינוּ אַחַת הַנְּשִׁים, שְׂדֵעָה דָּבַר אֲמַת,
אֶף מִצְאֻנוּהָ, כִּשְׁהִיא סוֹתְרַת הָאֲרֵג הַיְּפָה.
כִּכָּה הִיְתָה אֲנוֹסָה לְגַמֵּר אֶת-מְלֶאכֶתָהּ, בְּעַל-כְּרָחָה.

Το τραγούδι της Πηνελόπης

Κάθισα κι απόψε μοναχή μέσα στη νύχτα
κι αφουγκράστηκα τα λόγια που συνθέσανε στα χρόνια
μια ηχώ που παραμένει μουσική και ανασαίνει
Στα τραγούδια που αγαπάμε κάθε βράδυ που πονάμε
Στα τραγούδια που μα πάνε σ' όλα αυτά που δεν ξεχνάμε
σαν καράβια σε ταξίδια στα δικά μας πανηγύρια.

Άκουσα απ' τους στίχους τη δική μου ιστορία
και θυμήθηκα ανθρώπους σ' άλλους χρόνους σ' άλλους τόπους
Ένα "αχ" που μας σκοτώνει
Ένα "αχ" που μας λυτρώνει

του έρωτά μας την αλήθεια
της αγάπης τα φεγγάρια
και του πάθους τα σκοτάδια
Η σκληρότητα του Άδη
και το πιο γλυκό σου χάδι
στα τραγούδια που είν' αστέρια
στα τραγούδια που είν' μαχαίρια.
- στα τραγούδια που είν' αστέρια

του έρωτά μας την αλήθεια ...

השיר של פנלופה

בחצות הלילה ישבתי לבדי
הקשבתי לשירים שחוברו לפני שנים
ההדים החוזרים מן הנעימה ומתנגנים
בכל ערב, השירים את השממון יסחו
בכל ערב, השירים, בכל ערב לי יכאיבו
כמו כלי שייט שאותנו מביאים לפסטיבלים

לסיפור חיי האזנתי בדריכות
ונזכרתי בדמויות מתקופת הילדות
קול "אה" שמחסל אותי
קול "אה" שמשחרר אותי

האמת לה השתוקקנו
הלבנה אשר אהבתנו
אל החושך תשוקתנו
האכזריות של האדס
לליטוף של נשימתנו
בשירים על ערגתנו
שחותכים בנפשותנו
- בשירים שהם כוכבים...

האמת לה השתוקקנו ...

למרות נאמנותה, נעשתה פנלופה חסרת סבלנות, בעיקר בשל התערבותה של האלה אתנה, והשתוקקה לחשוף את עצמה בפני המחזרים כדי לשלהב אותם עוד יותר. היא מציגה אמביוולנטיות; היא קוראת מספר פעמים לאלה ארטמיס להרוג אותה ומצד שני חושבת על התמסרות לאחד הגברים.